

PHYMATODES PUNCTICOLLIS, ANOPLOPHORA GLABRIPENNIS A DORCADION ARENARIUM – TŘI NOVÉ DRUHY TESAŘÍKŮ (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE) PRO SLOVENSKO

Ondřej SABOL¹, Miroslav SMETANA², Vladimír KUBINEC³ & Ivo MARTINŮ⁴

¹Foksova 19, CZ–724 00 Ostrava-Nová Bělá, Czech Republic; email: ondrej.sabol@seznam.cz

²Timravy 7, SK–036 01 Martin, Slovakia; email: msmetana@azet.sk

³Družstevná 8, SK–974 01 Banská Bystrica, Slovakia; email: vkubinec@gmail.com

⁴Masarykova 59 CZ–779 00 Olomouc, Czech Republic; email: martinu.ivo@seznam.cz

SABOL, O., SMETANA, M., KUBINEC, V. & MARTINŮ, I. 2016. *Phymatodes puncticollis*, *Anoplophora glabripennis* and *Dorcadion arenarium* – three new species of longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) for Slovakia, *Entomofauna carpathica*, **28**(1): 19-22.

Abstract: Three species of longhorn beetles (Cerambycidae), *Phymatodes puncticollis* (Mulsant, 1862), *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky, 1853) and *Dorcadion arenarium* (Scopoli, 1763), are recorded for the first time from Slovakia. Findings of *Phymatodes puncticollis* near the village of Modrý Kameň and of *Dorcadion arenarium* near the town of Štúrovo in southern Slovakia are the northernmost known records. A specimen of the introduced species *Anoplophora glabripennis* was found on wooden palette imported from Italy in the former bauMax store in the town of Martin (northwestern Slovakia).

Key words: Faunistics, new records, invasive species, Coleoptera, Cerambycidae, *Phymatodes puncticollis*, *Anoplophora glabripennis*, *Dorcadion arenarium*, Slovakia

***Phymatodes puncticollis* (Mulsant, 1862) (Obr. 1)**

Slovakia mer., Veľký Krtíš env., Modrý Kameň (7785), 48°14'51"S 19°19'53"V, 425 m, 14.-16.X.1989 (larva), 1 ♂, z větve dubu (*Quercus* sp.), I. Martinů & J. Hála lgt., S. Kadlec det., O. Sabol revid., coll. I. Martinů.

Druh známý ze střední a jihovýchodní Evropy, hlášený z Maďarska, Rumunska, Bulharska, Srbska a Černé Hory, Makedonie, Řecka, Ukrajiny (včetně Krymu), centrální a evropské části Ruska, evropské části Kazachstánu a Moldávie (SAMA & LÖBL 2010). Vývoj larev probíhá pod kůrou suchých větví listnatých stromů. Jako živná rostlina bývá

Obr. 1. *Phymatodes puncticollis*

nejčastěji uváděn *Quercus* sp., ale vývoj byl prokázán také v *Salix alba* (BENSE 1995, KOVÁCS & HEGYESSY 1995, SAMA 2002).

Nález z Modrého Kameňa je nejsevernějším a zřejmě také nejzápadnějším známým výskytem v rámci areálu tohoto druhu. **Nový druh pro Slovensko.**

***Anoplophora glabripennis* (Motschulsky, 1853) (Obr. 2)**

Slovakia centr., Martin (6979), 17.VI.2013, 1 ♂, na dřevěné paletě v prodejně bývalého obchodního řetězce bauMax (v současné době firma Obi), M. Smetana lgt., O. Sabol det., coll. M. Smetana.

Původní areál druhu je v jihovýchodní Asii (Čína a Korea) (LINGAFELTER & HOEBEKE 2002), postupně zavlečený do Japonska, USA, Kanady (HAACK et al. 1997, ALLEN & HUMBLE 2002, TAKAHASHI & ITO 2005) a Evropy. V Evropě byl importován do Velké Británie, Francie, Itálie, Švýcarska, Německa, Holandska, Belgie, Dánska, Polska, České republiky, Rakouska a Turecka (LEWIS 1999, BIAŁOOKI 2003, COCQUEMPOT et al. 2003, KREHAN 2003, HERARD et al. 2005, SABOL 2006, SCHEEL 2009, SAMA & LÖBL 2010, MAYER & GRÉGOIRE 2013, AYBERK et al. 2014). Do některých zemí (Rakousko, Německo, USA) byl tento tesařík dovezen s dřevěným obalovým materiálem z Číny (KREHAN 2003, HERARD et al. 2005). Jedná se o polyfágní druh s dvouletým vývojem, napadajícím nejrůznější listnaté stromy. Je považován za závažného škůdce dřeva (LI & WU 1993, LINGAFELTER & HOEBEKE 2002), který je v řadě zemí světa zařazen mezi karanténní organismy (MAYER & GRÉGOIRE 2013).

Uvedený nález z Martina byl učiněn v zabalené zásilce s keramickou dlažbou, uloženou na dřevěné paletě. Paleta s dlažbou pocházela od italského dodavatele. **Nový adventivní druh pro Slovensko.**

Obr. 2. *Anoplophora glabripennis*

***Dorcadion arenarium* (Scopoli, 1763)** (Obr. 3)

Slovakia mer., Štúrovo env., Starý vrch (8177), 47°49'19"S 18°39'14"V, 215 m, 3.V.2003, 1 ex., na stepní pěšině, V. Kubinec lgt., det. et coll., O. Sabol revid.

Stepní druh udávaný z Francie, Itálie, Rakouska, Slovinska, Chorvatska, Srbska a Černá Hory, Bosny a Hercegoviny, Albánie a Turecka (SAMA 2002, SAMA & LÖBL 2010, ÖZDIKMEN 2010).

Jde doposud o nejsevernější zaznamenaný výskyt v rámci areálu druhu. **Nový druh pro Slovensko.**

Obr. 3. *Dorcadion arenarium*

PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom touto cestou poděkovali Ondřeji Málkovi (Ostrava) za pomoc s úpravou fotografií, Petru Šváchovi (České Budějovice) za kontrolu anglického jazyka a Jiřímu Vávrovi (Ostrava) za podnětné rady a připomínky k textu.

LITERATURA

- ALLEN, E.A. & HUMBLE, L.M. 2002. Nonindigenous species introductions: a threat to Canada's forests and forest economy. *Canadian Journal of Plant Pathology* 24: 103-110.
- AYBERK, H., ÖZDIKMEN, H. & CEBECI, H. 2014. A serious pest alert for Turkey: a newly introduced invasive longhorned beetle, *Anoplophora glabripennis* (Cerambycidae: Lamiinae). *Florida Entomologist* 97(4): 1852-1855.
- BENSE, U. 1995. *Bockkäfer, Illustrierter Schlüssel zu den Cerambyciden und Vesperiden Europas. Longhorn Beetles, Illustrated Key to the Cerambycidae and Vesperidae of Europe*. Margraf Verlag, Weikersheim, 512 pp.
- BIAŁOŁOKI, P. 2003. *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky) (Coleoptera: Cerambycidae) – pierwsze stwierdzenie w Polsce. [Anoplophora glabripennis – the first confirmation in Poland]. *Ochrona Roślin* 11: 34-35 (in Polish).
- COCQUEMPOT, CH., PROST, M. & CARMIGNAC, D. 2003. Interceptions et introductions en France de Longicornes asiatiques: Cas des *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky) et *chinensis* (Forster) (Coleoptera Cerambycidae). *Bulletin Mensuel de la Société Linnéenne de Lyon* 72: 273-278.

- HAACK, R.A., LAW, K.R., MASTRO, V.C., OSSENBRUGGEN, H.S. & RAIMO, B.J. 1997. New York's battle with the Asian long-horned beetle. *Journal of Forestry*, 95(12): 11-15.
- HÉRARD, F., KREHAN, H., BENKER, U., BOEGEL, C., SCHRAGE, R., CHAUVAT, E., CIAMPITTI, M., MASPERO, M. & BIAŁOOKI, P. 2005. Anoplophora in Europe: infestations and management responses, pp. 35-40. In: Gottschalk, K.W. (ed.) *Proceedings, 16th U.S. Department of Agriculture interagency research forum on gypsy moth and other invasive species*. Department of Agriculture, Annapolis, 107 pp.
- KOVÁCS, T. & HEGYESSY, G. 1995. Foodplants of Hungarian longhorn beetles (Coleoptera, Cerambycidae). *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 20: 185-197.
- KREHAN, H. 2003. Anoplophora glabripennis in Österreich – Die aktuelle Befallssituation in Braunau am Inn/Oberösterreich. *Forstschutz Aktuell* 29: 8-9.
- LEWIS, K.C. 1999. Anoplophora glabripennis Cerambycidae in the British Isles. *Bulletin of the Amateur Entomologist' Society* 58(425): 162.
- LI, W. & WU, C. 1993: *Integrated management of longhorn beetles damaging poplar trees*. Forest Press, Beijing, 290 pp.
- LINGAFELTER, S.W. & HOEBEKE, E.R. 2002. Revision of the genus Anoplophora (Coleoptera: Cerambycidae). *Entomological Society of Washington Washington*, 236 pp.
- MAYER, F. & GRÉGOIRE, J. C. 2013. *Alien species in Belgium: a fact sheet for Anoplophora glabripennis*. Alien & Alert, Brussels, 17 pp.
- ÖZDIKMEN, H. 2010. The Turkish Dorcadiini with zoogeographical remarks (Coleoptera: Cerambycidae: Lamiinae). *Munis Entomology & Zoology* 5(2): 380-498.
- SABOL, O. 2006. Faunistic records from the Czech Republic – 196. Coleoptera: Cerambycidae, Lamiinae. *Klapalekiana* 42: 78.
- SAMA, G. 2002. *Atlas of the Cerambycidae of Europe and the Mediterranean Area. Volume 1: Northern, Western, Central and Eastern Europe, British Isles and Continental Europe from France (excl. Corsica) to Scandinavia and Urals*. Kabourek, Zlín, 173 pp+36 pls.
- SAMA, G. & LÖBL, I. 2010. Cerambycidae: Western Palaearctic taxa, eastward to Afghanistan, excluding Oman and Yemen and the countries of the former Soviet Union, pp. 84-334. In: Löbl, I. & Smetana, A. (eds) *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 6. Chrysomeloidea*. Apollo Books, Stenstrup, 924 pp.
- SCHEEL, C. 2009. Anoplophora glabripennis first finding in wood packaging material in Denmark. *EPPO Bulletin* 39: 153–154.
- TAKAHASHI, N. & ITO, M. 2005. Detection and eradication of the Asian longhorned beetle in Yokohama, Japan. *Research Bulletin of the Plant Protection Service* 41: 83-85.